

Frikoppla tillväxt från förbrukning

KONKURRENSKRAFT Från konkurrensperspektiv är smartare resursutnyttjande nu mycket angeläget. Sverige är särskilt väl lämpat att gå i bräschen för EU:s näringslivsomställning mot ökad resurseffektivitet och minskad klimatbelastning, skriver representerer för IVA och projektet Resurseffektiva affärsmodeller.

Nyligen avslutades FN:s toppmöte i klimatfrågan i FN. Dessvärre kan vi inte bara förlita oss på det internationella samfundet för ett framgångsrikt miljö- och klimatarbete. De verkliga lösningarna är det främst näringslivet som kommer att bidra med. Vi måste en gång för alla frikoppla tillväxt från ökad resursanvändning. Även om denna omställning kortsiktigt kan påverka ekonomin negativt är det långsiktigt en förutsättning för starkt konkurrenskraft.

Den nya diskussionen om hållbarhet, där tillväxt fränkopplas från resursanvändning, uppmärksammas över hela världen. Norge har i en studie visat sig vara det land i världen som har högst *grön konkurrenskraft*. Tyskland har haft lagar för minskat avfall och slutna produktcykler alltsedan 1996. I Asien har Sydkorea antagit som mål att bli "ett av världens fem gröna kraftcentra" och Kinas premiärminister Li Keqiang har sagt att landet "ska förklara krig mot ineffektiv och ohållbar tillväxt och livsstil".

Många länder bidrar till att bemöta en av de största globala utmaningarna i dag: hållbar resursanvändning. Och Sveriges näringsliv har här fantastiska möjligheter att bidra med klimat- och miljövänliga lösningar, *samtidigt* som man ökar sin produktivitet, lönsamhet och konkurrenskraft.

Det som därför skiljer den nu alltmer uppmärksamade debatten från tidigare klimat- och hållbarhetsdiskussioner är att dess fokus är lika *affärs- och lönsamhetsorienterat* som miljöinriktat. Bättre tillväxt och resultat genereras per produktionsenhet, utan att mer resurser tas i anspråk. Hållbarhet blir en central ledningsfråga snarare än ett marginellt intresse.

I en hållbar ekonomi strävar man efter att avfall ska ses som en råvara och på nytt ingå i produktionsprocessen. Man strävar också efter att byta ut många delar av köp- och förbrukningsekonomin mot en ekonomi där man inte behöver köpa varje vara, utan kan låna eller hyra dessa. Och på affärsnivå kan flera företag eller verksamheter gå samman i nätverk för ökad resurseffektivitet, där den enes avfall blir den andres råvara.

Detta har nyligen uppmärksammats av EU, som

antog ökad resurseffektivitet som ett av sina flaggskeppsinitiativ för EU 2020. Unionen beräknar att de åtgärder som föreslås ska ge nettobesparingar för företag i EU uppemot 600 miljarder euro, samtidigt som de totala årliga utsläppen av växthusgaser minskas. För oss är situationen nämligen glasklar: ökad resurseffektivitet leder till ökad tillväxt.

Från konkurrensperspektiv är smartare resursutnyttjande nu mycket angeläget. Sustainable Europe Research Initiative (SERI) beräknar att framtagandet av varor inom OECD varje år medför att 21 miljarder ton material förbrukas som inte ingår i den färdiga varan. Det kan gälla slagg-

”

Vi måste en gång för alla frikoppla tillväxt från ökad resursanvändning.

produkter inom gruvnäringen, sidofångster inom fisket, oanvänt byggmaterial och mycket annat. Endast 40 procent av allt avfall som genererades i Europa år 2010 återanvändes, återvanns, komposterades eller kom på annat sätt att åter ingå i produktionsprocessen. I reda pengar är detta förödande: FN:s miljöorgan UNEP bedömer att varje år 52 miljarder dollar förloras globalt enbart på otillräcklig kopparåtervinning.

En del av detta behöver regleras genom styrmedel, som förstås riskerar att hämma konkurrenskraften om de införs unilateralt (som avgiftsbeläggning av resurser). Svenska företag konkurrerar ju på en internationell marknad. Därför behöver frågor kring styrmedel drivas internationellt, inom exempelvis EU-kommissionen. Vi ser dock att många åtgärder kan införas på nationellt plan eller till och med på företagsnivå, i de fall då en ökad resurseffektivitet bidrar positivt till lönsamheten och kompenserar för investeringar och eventuella

Texten fortsätter under bilden på nästa sida. Red.anm.

I en hållbar ekonomi strävar man efter att avfall ska ses som en råvara och på nytt ingå i produktionsprocessen, skriver författarna. FOTO: LARS PEHRSON

pålagda skatter och avgifter. Sverige är särskilt väl lämpat att gå i bräsch för ett sådant arbete, och inta en trovärdig och framåtsyftande ledarroll för EU:s näringslivsomställning mot ökad resurseffektivitet och minskad klimatbelastning. På samma gång kan vi visa hur en sådan omställning gynnar Sveriges och EU:s konkurrenskraft i den globala "gröna kapplöpningen".

Mot denna bakgrund sätter nu Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) upp projektet Resurseffektiva affärsmodeller – stärkt konkurrenskraft. Styrgruppen består av erfarna ledare från näringslivet, myndigheter, politiken och forskarkåren.

Många företag arbetar redan proaktivt med nya modeller för effektivare resurshantering. Detta är positivt, men måste stärkas och tillåtas inspirera även andra. Miljön och klimatet är förstås viktiga anledningar till det. Därtill är det absolut nödvändigt för Sveriges fortsatta konkurrenskraft.

ANDERS NARVINGER

styrgruppsordförande

IVA-projektet Resurseffektiva affärsmodeller – stärkt konkurrenskraft

BJÖRN O NILSSON

verkställande direktör

Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA)

BJÖRN STIGSON

senior advisor till projektet Resurseffektiva affärsmodeller – stärkt konkurrenskraft, tidigare bl a vd för World Business Council for Sustainable Development

CAROLINE ANKARCROMA

huvudprojektledare

IVA-projektet Resurseffektiva affärsmodeller – stärkt konkurrenskraft

